

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Päijät-Hämeen liiton

TILINPÄÄTÖS 2021

Maakuntahallitus 14.3.2022

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON TILINPÄÄTÖS 2021
B78 * 2022
ISBN 978-951-637-274-0
ISSN 1237-6515

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2021

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	5
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
Selonteko liiton sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan tilasta.....	12
Tilikauden tuloksen muodostuminen	14
Toiminnan rahoitus.....	15
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	16
Päijät-hämeen liiton kokonaistulot ja –menot 2021	17
Maakuntahallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	17
Tavoitteiden toteutuminen 2021	18
Luottamushenkilöhallinto.....	18
Maakuntavaltuusto.....	18
Maakuntahallitus.....	18
Tarkastuslautakunta	18
Varsinainen toiminta	19
Vastualueet	19
Strategiset linjaukset.....	19
Alueen vetovoiman lisääminen	19
Jalostusarvon nostaminen.....	20
Uusien kasvualonen kokeileminen	21
Toiminnalliset tavoitteet.....	22
Talousarvion toteutumisvertailu	26
Tilinpäätöslaskelmat.....	33
Tuloslaskelma 2021	33
Rahoituslaskelma 2021	34
Liiton taselaskelma 2021	35
Tilinpäätöksen liitetiedot	37
Eriytyvät tilinpäätökset	44
Pelastuslaitoksen tilinpäätös 2021	1-23
Allekirjoitukset	46
Muut liitteet	47
Maakuntavaltuusto 2021–2025	47
Liiton henkilökunta vuonna 2021	48

TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Maakuntajohtajan katsaus

Jo kaksi vuotta kestänyt koronapandemia on koetellut yhteiskunnan perusrakenteita ja toimintoja ennennäkemättömällä tavalla. Pandemia on merkinnyt poikkeusoloja kaikkialla maailmassa ja vaikuttanut jokapäiväiseen elämäämme. Koronaviruksen leviäminen ja uudet variantit ovat vaatineet uusia toimintatapoja ja sopeutumiskykyä. Etätyöskentely, kasvomaskisuositukset, liikkumiskokoonntumis- ja muut rajoitukset ovat olleet osa arkea. Suomi on myös ollut koronavirustilanteen vuoksi poikkeusoloissa jo kahdesti, 16.3.-16.6.2020 ja 1.3.-27.4.2021.

Myös talouden osalta viime vuosi oli vaiherikas. Koronarokotukset sekä erilaiset talouspolitiikan tukitoimet vaikuttivat myönteisesti talouden elpymiseen. Suomessa talouden kasvu vahvistui odotettua nopeammin ja toipuminen oli laaja-alaista. Tuotanto kasvoi teollisuudessa, rakentamisessa ja palveluissa. Taloudellisen toimeliaisuuden aktivoitumisesta kertoi myös nopeutunut inflaatio. Rokotukset ja rajoitusten hetkellinen purkaminen vaikuttivat myönteisesti yrittäjien ja kuluttajien luottamukseen ja viime kesän jälkeen odotukset alkoivat olla jo hyvinkin optimistisia. Mutta Suomen pandemiatilanne heikentyi nopeasi vuoden 2021 lopussa, mikä lisäsi talouden epävarmuutta ja näkyi talouskasvun hidastumisena.

Vuosi 2021 oli merkityksellinen Päijät-Hämeen maakunnalle. Kesällä 2021 oli kuntavaalit. Sote-uudistuksen lakien hyväksymisen myötä perustettiin hyvinvointialueet, joiden vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestäjänä alkaa vuoden 2023 alussa. Päijät-Hämeen hyvinvointialuetta valmistelevalle väliaikaiselle valmistelutoimielin nimitettiin vuoden 2021 heinäkuussa. Historian ensimmäiset aluevaalit käytiin kuluvaan vuoden tammikuussa ja uuden aluevaltuuston toimikausi alkoi maaliskuussa 2022.

Päijät-Hämeen liitossa vuosi 2021 oli työteliäs. Etätyöskentelystä huolimatta aluekehityksen ja aluesuunnittelun työt etenivät suunnitellusti. Strategisina tavoitteina toiminnassa olivat alueen vetovoiman lisääminen, jalostusarvon nostaminen sekä uusien kasvualojen kokeileminen.

Hallinnon osalta liitossa siirryttiin vuonna 2021 uuteen sähköiseen arkistointijärjestelmään ja toteutettiin toiminnan ohjaussuunnitelma. Lisäksi liitto tuki aktiivisesti kuntavaalien jälkeiseen luottamushenkilöiden järjestäytymiseen liittyvissä kysymyksissä ja järjesti koulutusta uusille luottamushenkilöille.

Aluekehitystoiminnassa syksyllä 2020 alkanut valmistelutyö uuden maakuntastrategian parissa jatkui koko viime vuoden. Prosessiin osallistui maakunnan toimijoita hyvin laajasti ja strategia hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 3.12.2021. Samalla hyväksyttiin uudistettu älykkään erikoistumisen strategia, jossa huomioidaan maakunnan elinkeinopohja ja sen kehittämistarpeet. Älykkään erikoistumisen kärjiksi valikoituivat sportti, ruoka ja juoma sekä valmistus laaja-alaisesti. Horisontaalisenä periaatteena kaikessa toiminnassa on kestävyys. Tavoitteena on ennen kaikkea maakunnan vahvuuksien kehittäminen kansainväliseksi liiketoiminnaksi.

Vuonna 2021 hanketoiminta jatkui aktiivisesti, niin kansallisten kuin kansainvälistenkin kumppanuuksien kanssa. Lisäksi toteutettiin korjaaviin kasvutoimiin osoitettu REACT- haku, osana kansallisia koronatukitoimia.

Syyskuussa 2021 Työ- ja elinkeinoministeri päätti EU:n alue- ja rakennerahoituksen kansallisesta jaosta uudella ohjelmakaudella 2021-2027. Vaikka Päijät-Hämeelle osoitettiin hiukan enemmän rakennerahoja kuin edellisellä kehyskaudella, jäi rahoitustuen määrä vaatimattomaksi, ottaen huomioon esimerkiksi alueen alhainen tulotaso, alhaiset TKI-panostukset, pitkään jatkunut korkea työttömyys sekä sosiaaliseen eriarvoisuuteen liittyvät ongelmat. Näin ollen vaikuttamistyötä tulee entisestään tehostaa maakunnan alue- ja rakennerahoituksen vahvistamiseksi tulevaisuudessa.

Myös aluesuunnittelussa vuosi 2021 oli työntäyteinen. Yksi keskeisimmistä tapahtumista oli kesäkuussa 2020 alkaneiden MAL - sopimusneuvottelujen saaminen päätökseen. Tähän liittyen käynnistyi työ kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin laatimiseksi. Rakennemalli sekä kaupunkiseutusuunnitelma tulevat puolestaan pohjustamaan uuden kokonismaakuntakaavan laatimista. Osana jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä käynnistyivät myös pyöräilyn pääverkon ja liikennemallin päivitykset.

Keskeisistä lainsäädäntöuudistuksista paljon huomiota sai ympäristöministeriön ehdotus uudeksi kaavoitus- ja rakentamislainsiksi. Esitys oli laajalla lausuntokierroksella 27.9.-7.12.2021. ja ministeriö sai lähes 550 lausuntoa. Myös Päijät-Hämeen liitto antoi lausuntonsa ehdotuksesta.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava hyväksyttiin niin ikään viime vuonna maakuntavaltuustossa. Osana aktiivista aluesuunnittelutoimintaa jatkettiin myös maakunnan tilan ja kehityksen seuranta sekä tuettiin kuntia alueiden käytön edistämässä. Liitto osallistui aktiivisesti neuvotteluihin viranomaisten kanssa sekä kehittämiskeskusteluihin kuntien kanssa.

Liiton organisaatiota uudistettiin viime vuoden keväällä erottamalla edunvalvontaan liittyvät tehtävät omaksi kokonaisuudekseen ja luomalla uusi edunvalvontajohtajan määräaikainen virka. Edunvalvonta sisältää paikallisen, kansallisen sekä kansainvälisen tason.

Yksi ensimmäisiä konkreettisia edunvalvontaan liittyviä toimia oli liiton ja Lahden kaupungin yhteisten tavoitteiden hyväksyminen syksyn 2021 budjettiriiheen. Lisäksi järjestettiin Hämeen vaalipiirin kansanedustajien yhteiskokouksia.

Osana Suomen suuralueiden yhteistyötä, Päijät-Hämeen liitto on osallistunut aktiivisesti Etelä-Suomen maakuntien väliseen yhteistyöhön. Viime vuonna todettiin tarve tiivistää tätä yhteistyötä ja sen lanseeraamiseksi päätettiin järjestää Etelä-Suomen valtiopäivät. Marraskuussa järjestetty tilaisuus kokosi yhteen kansanedustajia sekä maakuntien johtoa ja vaikuttajia. Seuraavaksi tavoitteena on vakiinnuttaa rakentava yhteistyö sekä aloittaa valmistautuminen hallitusohjelmavaikuttamiseen.

Vuonna 2020 kunnat osoittivat tahtotilansa resursoida kuntayhteistyön edistämiseen ja tehtävää hoitamaan palkattiin kuntayhteistyöhenkilö. Tämä kuntien yhteistyön edistämistyö jatkui myös vuonna 2021 kuukausittain järjestettävien kuntajohtajakokouksien ja puheenjohtajafoorumien muodossa.

Kansainvälisen edunvalvonnan osalta Päijät-Hämeen liitto on edelleen mukana Euroopan alueiden välisessä yhteistyöjärjestössä CPMR:ssä ja viime vuonna maakuntahallituksen uusi puheenjohtaja nimettiin uudeksi CPMR:n Itämerikomission (Transport Group) varapuheenjohtajaksi.

Päijät-Hämeen liitto on myös sopimuskumppanina Brysselissä toimivan Helsinki EU Office:ssa, joka seuraa Euroopan unionin asioita, auttaa EU-hankevalmistelijoita ja tekee kansainvälistä edunvalvontaa. Pandemian hellittäessä myös tämän toiminnan odotetaan aktivoituvan uudelleen.

Tätä kirjoitusta tehdessä uuden edunvalvontajohtajan rekrytointi on käynnissä ja olemme optimistisia sen suhteen, että edunvalvontatyö saadaan pian täysipainoisesti käyntiin.

Aloitin Päijät-Hämeen liitossa uutena maakuntajohtajana vuoden 2021 elokuussa. Pandemiatilanteesta huolimatta saimme työt hyvin käyntiin kesälomien jälkeen ja pääsin heti alkuun tutustumaan liiton henkilöstään ja maakunnan keskeisiin toimijoihin sekä vierailemaan maakunnan kunnissa ja kaupungeissa.

Liiton henkilöstö ansaitsee suuret kiitokset, sillä töitä on nyt tehty poikkeuksellisen haastavissa olosuhteissa jo kaksi vuotta. Tästä vuodesta ei tule toimintaympäristön kannalta yhtään helpompaa, mutta talkoohenkeä liitossa riittää ja asenne uudistumiseen on kohdallaan, joten luottavaisin mielin jatkamme eteenpäin.

Niina Pautola-Mol
maakuntajohtaja

Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Päijät-Hämeen liitto on kuntayhtymä, jonka muodostavat 10 jäsenkuntaa: Asikkala, Hartola, Heino-la, Hollola, liitti Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. Liitto on lakisääteinen ns. pakollinen kuntayhtymä, joka maankäyttö- ja rakennuslain mukaan hoitaa alueensa maakuntakaavoituksen ja alueiden kehittämislain mukaan vastaa alueensa yleisestä kehittämisestä.

Valtioneuvoston päätöksen (VM/2019/111) mukaisesti liitti siirtyi Päijät-Hämeen maakuntaan 1.1.2021.

Alueellisen pelastustoimen hallinto siirtyi liitolle vuoden 2004 alusta lukien. Liiton ylläpitämä pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 4 §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta Päijät-Hämeen maakunnan alueella.

Pelastuslaitos on kirjanpidollisesti eriytetty liikelaitos, jonka tilinpäätöksen maakuntavaltuusto hyväksyy osana Päijät-Hämeen liiton tilinpäätöstä.

Liiton toiminnan ohjausjärjestelmän tavoitteena on, että luottamuselimillä olisi todellinen mahdollisuus resursseja suuntaamalla ohjata liiton toimintaa ja sitä kautta maakunnan kehitystä kulloinkin haluamaansa suuntaan. Asteittain tarkentuvassa järjestelmässä maakuntavaltuusto päättää taloussuunnitelmassa ja -arviossa suurista linjauksista, joita maakuntahallitus tarkentaa työohjelmalla ja käyttösuunnitelma I:llä. Toimistossa käytännön toimintaa ohjaa työsuunnitelma ja käyttösuunnitelma II.

Tilivelvollisia toimielimiä ovat maakuntahallitus ja pelastuslaitoksen osalta johtokunta. Tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi maakuntavaltuusto on kokouksessaan 2.12.2004 todennut maakuntajohtajan, kehittämisjohtajan ja hallintojohtajan sekä pelastuslaitoksen osalta pelastusjohtajan ja hallintopäällikön. Lisäksi maakuntavaltuusto totesi 3.12.2020 kokouksessaan tilivelvolliseksi aluesuunnittelujohtajan.

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan 3,4 % v. 2021. Covid-19-pandemian pahentuminen vuoden 2021 lopulla lisää taloudenpitäjien epävarmuutta ja hidastaa talouskasvua tilapäisesti vuodenvaihteen ympärillä. BKT:n kasvu pysyy 3,0 prosentissa v. 2022, sillä usealla toimialalla tuotanto on edelleen pandemiaa edeltävän tason alapuolella. Talouden kasvu kuitenkin hidastuu ja BKT:n arvioidaan kasvavan 1,5 % v. 2023 ja 1,4 % v. 2024.

Ennusteessa oletetaan, että tautitilanteen heikentyminen hidastaa talouden toipumista vain hetkellisesti. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus on uudelleen lisääntynyt.

Julkisen talouden alijäämä pienenee voimakkaasti vuosina 2021-2023. Alijäämä ei kuitenkaan poistu kokonaan ripeän talouskasvun aikana, sillä julkiset menot ovat rakenteellisesti tuloja suuremmat. Myös velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee väliaikaisesti, kun talous elpyy ja alijäämä pienenee. Talouskasvun hidastuessa velkasuhde kääntyy uudelleen kasvuun.

Maailmantalous kasvaa 6,1 % v. 2021, kasvu tasaantuu 4,6 prosenttiin v. 2022 ja hidastuu edelleen 3,4 prosenttiin v. 2023 ja 3,0 prosenttiin v. 2024. Maailmantalouden kasvunäkymiä varjostavat pandemian pitkittyminen, tarjontaketjujen häiriöt sekä nopeasti kiihtynyt inflaatio. Pandemia on koetellut erityisesti Eurooppaa loppuvuodesta 2021. Globaalit tarjontaketjut ovat häiriintyneet erityisesti johtuen, kuten puolijohteiden saatavuuden vaikeudesta, konttiliikenteen häiriöistä sekä työvoima- ja konepulasta satamissa.

Kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt nopeasti maailmanlaajuisesti. Taustalla ovat mm. tarjontaketjujen häiriöt ja energian hinnan nousu. Sähkön hinta on erittäin korkealla Euroopassa mm. maakaasun hinnan nousun takia. Inflaatiopaineiden ennakoitaan laajasti hellittävän vuoden 2022 kuluessa, mutta riski pidempiaikaisesta inflaatiosta ja sen aiheuttamasta laajemmasta kustannuspaineesta talouksissa on kasvanut.

Maailmankauppa kasvaa 4,8 % v. 2022 ja 4,4 % v. 2023. Vuonna 2024 kauppa elpyy 4,6 prosentin kasvuun. Kasvunäkymiä heikentävät eri syistä johtuvat jakeluketjujen häiriöt sekä maailmantalouden hidastuva kasvu. Euroalueella tavarakaupan näkymät ovat vaimeammat kuin Yhdysvalloissa tai nousevissa talouksissa.

Vuonna 2021 BKT:n kasvu kiihtyy 3,4 prosenttiin. Covid-19-pandemian pahentuminen vuoden 2021 lopulla lisää taloudenpitäjien epävarmuutta ja hidastaa talouskasvua vuoden viimeisellä neljänneksellä. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä sentimentti ovat luoneet edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Yksityiset investoinnit kasvoivat jo vuoden 2021 alkupuolella, ja erityisesti asuntorakentamisen kehitys on ollut suotuisaa. Maailmantalouden vahvistuminen, elvytystoimet ja Suomen vientituotteiden kysynnän kasvu tärkeillä kauppa-alueilla nostivat sekä vientiä että tuontia.

Työllisten määrä on lisääntynyt v. 2021 merkittävästi. Työllisiä oli lokakuussa 65 000 enemmän kuin vuosi sitten ja koko alkuvuonna määrä on lisääntynyt 2,1 % vuodentakaisesta. Työllisten määrä on kuitenkin suurempi vain määrä- ja osa-aikaista työtä tekevien palkansaajien keskuudessa. Jatkuvaa kokoaikatyötä tekevien määrä on vielä viime vuotta pienempi. Tehdyn työn eli työtuntien määrä lisääntyikin vain 0,4 %.

Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos on kiihtynyt yli 3 prosenttiin vuoden 2021 loppupuolella, vaikka vuoden 2021 inflaatio jää 2,2 prosenttiin. Hintojen nousu on suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta. Nestemäisten polttoaineiden hinnat ovat edelleen korkealla ja sähkön hinnan nousu on kiihtynyt edelleen. Myös tavaroiden hintojen nousu on alkanut näkyä inflaatiota kiihdyttävänä tekijänä pitkään jatkuneen hintojen laskun jälkeen.

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee voimakkaasti v. 2021 edellisvuoden huomattavan suuresta alijäämästä. Julkista taloutta ovat vahvistaneet erityisesti talouskasvun ja työllisyyden kohenemisen tuottama ripeä veroja sosiaaliturvamaksutulojen kasvu. Lisäksi talouden taantumien väistyminen on vähentänyt elvytys- ja tukitoimien tarvetta. Toisaalta koronapandemia kuormittaa yhä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon rahoitusasema oli v. 2020 hieman ylijäämäinen. Paikallishallinnon rahoitusaseman yli 3 mrd. euron kohentumista v. 2020 edeltäneeseen vuoteen nähden selittävät covid-19-epidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut mittavat tukitoimet, jotka ylittivät koronasta kuntataloudelle aiheutuneet kustannukset v. 2020.

Vuonna 2021 paikallishallinnon rahoitusaseman arvioidaan heikkenevän n. 550 milj. euroa alijäämäiseksi. Valtion kuntatalouteen kohdistamat covid-19-tukitoimet jatkuvat mittavina mutta pienempinä kuin v. 2020. Kulutusmenojen kasvu on kuitenkin vuoden 2021 aikana kiihtynyt, minkä on aiheuttanut mm. suojavarusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvu, hallitusohjelman tehtävämuutokset ja kunta-alan palkankorotukset. Lisäksi epidemian aikana on kertynyt mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkaminen on aiheuttanut ylimääräisiä menopaineita. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille. *(VM Taloudellinen katsaus, Talvi 2021)*

Päijät-Hämeessä eli Lahden seutukunnan alueella asui vuoden 2021 kesäkuun lopussa 205 928 henkilöä. Viime vuoden kesäkuusta vähennystä oli 215 henkilöä. Vuoden 2021 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,8 % ja työttömiä työnhakijoita oli 13 690.

Elpymistoimien siivittäjä talouden toipuminen koronaviruspandemiasta ja maailman avautuminen näkyy pirteänä talouskasvuna. Tuoreen syyskuun suhdannebarometrin mukaan näyttää vihdoin siltä, että Hämeen yritykset uskovat kasvuun ja saavuttavat valtakunnallisen suhdanetason. Samanaikaisesti kuitenkin mm. edelleen pahenevat osaavan työvoiman saatavuuden ongelmat voivat muodostua talouden palautumisen esteeksi.

Lähtökohtaisesti alueen tilanne on monilla aluetalouden mittareilla edelleen haastava. Työllisyysaste on edelleen pienestä noususta huolimatta keskimääräistä matalampi. Työttömyysaste on noussut maakuntien korkeimmaksi ja maakunnan keskuskaupungin Lahden työttömyysaste (elokuussa 15,5 %) on suurten kaupunkien korkein. Painetta aluetalouteen tuo väestön maan keskiarvoa korkeampi keski-ikä.

Alkuvuoden aikana väkiluku on lievästi kasvanut. Positiivisena muutoksena kasvu on tullut kuntien välisestä nettomuutosta. Monien alueiden tapaan väestönkasvu on tullut lisäksi maahanmuutosta sisältäen myös työperäistä maahanmuuttoa. Luonnollinen väestönlisäys on edelleen miinuksella. Alueella on runsaasti vapaa-ajan asukkaita. Elinvoiman näkökulmasta tämä on kilpailuetu, joka on tuonut mukanaan vireyttä enenevästi myös ympärivuotisesti. Koronakriisin myötä etä- ja monipaikkatyö on lisännyt vapaa-ajan asuntojen kysyntää, ja on merkkejä, että pääkaupunkiseudulta muutetaan alueelle.

Päijät-Hämeellä on monia vetovoimatekijöitä. Viime vuoden lopussa avattu eteläinen kehätie liittymäalueineen on jo varmistanut hankkeita. Odotukset uusille investoinneille ovat edelleen isot, ja tästä toivotaan vetoapua työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseksi koko talousalueella. Lahden tämän vuoden ympäristökaupunkistatus on tuonut positiivista julkisuutta ja näkyvyyttä ja edesauttaa alueen jo entisestään vahvan kiertotalouden kasvu. Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT on maakunnalle iso mahdollisuus uuteen kasvuun ja elinkeinoelämän kehittymiselle sekä alueen koulutustason nostoon. Vahvistuneeseen korkeakoulukenttään kohdistuu suuria odotuksia ja mahdollisuuksia. Vahvojen klustereiden (esim. sähköisen liikenteen klusteri/akkuklusteri, bio- ja kierto-talousklusteri, viljaklusteri) toiminta tukee yritysten kasvu, ja niiden toivotaan houkuttelevan lisää toimijoita alueelle. Koronaepidemia on muuttanut matkailijoiden arvomaailmaa tavalla, joka tukee Päijät-Hämeen matkailuprofiilia ja matkailun kasvu. (TEM, *Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2021*)

Olellaiset muutokset liiton toiminnassa ja taloudessa

Liiton toiminta ja talous on raamitettu maakuntavaltuuston hyväksymässä taloussuunnitelmassa ja talousarviossa. Liiton toiminta oli pääosin talousarvion mukaista. Koronapandemian mukanaan tuomien rajoitteiden, tiukan kulukurin ja kuntien maksuosuuksien kasvun takia liiton talous kääntyi kuitenkin oletettua enemmän ylijäämäiseksi. Koronapandemian mukanaan tuomien matkustus- ja kokoontumisrajoitusten vuoksi pääsääntöisesti kaikki toiminta tapahtui etänä ja sähköisten välineiden avustuksella. Virkamatkoja ei tehty ja kokoukset pidettiin pääasiassa etäyhteyksin.

Korona siirsi myös liiton henkilökunnan etätöihin ja liitossa otettiin käyttöön uusia vuorovaikutuksen ja johtamisen käytäntöjä. Liitossa on myös varauduttu koronapandemian jälkeiseen aikaan ja on tehty päätös uusista etätöikäytännöistä.

Liiton tehtäväkentän luonteesta aiheutuen tavoitteet ovat määrärahan perusteluja, eivät juurikaan mitattavissa olevia sitovia tavoitteita. Käyttötalousovosassa maakuntavaltuusto on hyväksynyt sitovasti tehtäville toimintakulut ja toimintatuotot nettomääräisinä sekä tavoitteet määrärahan perusteluna.

Liiton maksuvalmius oli toimintavuonna hyvällä tasolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2022 talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2022 talousarvion alijäämä on 38 078 euroa. Vuoden 2022 alijäämä näyttää toteutuvan arvioidun mukaisesti. Talouden alijäämän toteutumiseen vaikuttaa kuitenkin edelleen koronapandemian mukanaan tuomat epävarmuustekijät. Mikäli koronatilanne säilyy rauhallisena alkuvuoden aikana, niin kevään aikana lienee mahdollista palata normaaleihin kokous- ja matkakäytäntöihin.

Liitossa suoritettiin riskien kartoitus osana sisäisen valvonnan ohjeiden päivitystä. Kartoituksessa arvioitiin riskien merkitystä ja esiintymistodennäköisyyttä. Arviointikohteita olivat omaisuus-, johtamis-, suunnittelu ja tukitoiminnat. Kartoituksessa ei havaittu merkittäviä riskejä. Toiminnan suunnittelua ja seurantaa tulee kuitenkin edelleen kehittää.

Henkilöstö

Liiton vakinaisen henkilökunnan määrä on 17 henkilöä ja määräaikaisissa työsuhteissa oli vuoden lopussa 11 henkilöä. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 1 556 568 euroa.

Liitossa on ns. matriisiorganisaatio, jossa liiton tehtäväkenttä on jaettu neljään vastuualueeseen. Kullekin vastuualueelle on nimetty vetäjä, joka vastaa vastuualueelle kuuluvien tehtävien toteuttamisesta sekä tehtäväalueen hallinnollisista tehtävistä.

Toimintavuodelta on laadittu henkilöstötilinpäätös, joka saatetaan maakuntavaltuuston tietoon tilinpäätöksen tausta-aineistona.

Toimiston henkilökunta on esitetty toimintakertomuksen liitteenä.

Selonteko liiton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta

Maakuntahallitus toteaa, että liiton toiminnan luonne huomioon ottaen sisäinen valvonta ja riskienhallinta maakunnan liitossa on järjestetty asianmukaisella ja riittävällä tavalla.

Maakuntahallitus perustaa kantansa seuraaviin seikkoihin:

Liiton lakisääteiset tehtävät on suoritettu ao. lakeja ja säädöksiä noudattaen. Liiton säännöt ja ohjeet ovat pääosin ajan tasalla.

Sisäisen valvonnan osalta ei ole havaittu puutteita kuluneella tilikaudella.

Johtoryhmän jäsenet ovat tehtäväalueensa osalta raportoineet maakuntajohtajalle sisäisen valvontansa järjestämisestä. Maakuntajohtaja on raportoinut tammikuun maakuntahallituksen kokouksessa liiton sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutettiin riittävällä tavalla järjestetyksi.

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään pääsääntöisesti toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutusvertailussa.

Osana riskienhallintaa liiton vakuutukset ovat ajan tasalla ja riittävän kattavat. Liitto käytti vuonna 2021 vahinkojen varalta vakuutusmaksuihin 7 715 euroa.

Pätevää henkilöstöä on ollut riittävästi saatavilla. Henkilöiden koulutusta on tuettu työaikajärjestelyillä.

Tietoturvariskien varalta liitolla on henkilökuntaa varten maakuntahallituksen kirjallinen ohjeistus. Liitolla on ajantasaiset palomuurit ja virustorjunnat.

Liiton sopimusten voimassaoloa ja sopimusehtoja seurataan. Erityinen huomio sopimusehtoihin kohdistuu maksettaessa sopimuksiin perustuvia laskuja.

Liitolla ei ole päätoimista sisäistä tarkastajaa vaan tehtävä on hoidettu sisäisin tehtäväjärjestelyin. Sisäisen tarkastuksen laajuus on suhteutettu liiton toiminnan laajuuteen ja sen pääpaino on ollut EU-varojen hallinnoinnin ja maksatusten tarkastuksessa. EU-hankkeissa tehdään hanke- ja toteutajakohtainen riskiarviointi jokaisen rahoitettavan hankkeen osalta.

Talousarvion toteutuminen

Maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion mukaiset toimintatuotot olivat 2 681 597 euroa ja toimintakulut 2 613 120 euroa eli toimintakate oli 68 477 euroa ylijäämäinen. Poistojen jälkeen talousarvio oli 13 427 euroa ylijäämäinen.

Toimintatuottoja kertyi 3 053 791 euroa eli 372 194 euroa arvioitua enemmän. Toimintakulut olivat yhteensä 2 903 382 euroa, joten kuluja toteutui 290 262 euroa arvioitua enemmän. Rahoitustuotot olivat 12 000 euroa ja rahoituskulut 1 171 euroa.

Suunnitelmanmukaisia poistoja oli 17 139 euroa. Näin ollen ylijäämää muodostui 144 099 euroa, mikä on 130 672 euroa arvioitua enemmän. Liitolla on aikaisemmilta vuosilta ylijäämää 634 301 euroa.

Em. lukuihin sisältyy projektien osuutta 819 320 euroa. Näistä suurimmat ovat Liikennejärjestelmätyö 128 593 euroa, Lahden yliopistokampus 100 000 euroa, Next2Met -hanke 95 085 euroa, Kuntayhteistyöhanke 79 527 euroa ja Canemure -hanke 78 333 euroa. Projektien ja kuntayhteistyön tehtäväalueen toimintakate oli -11 232 euroa.

Maakuntavaltuusto on hyväksyessään talousarvion antanut maakuntahallitukselle oikeuden ottaa liiton hallinnoitavaksi talousarviovuonna mahdollisesti käynnistyviä projekteja, joita ei ole huomioitu talousarviossa ja joiden rahoitukseen ei käytetä jäsenkuntien maksuosuuksia.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon tuotot talousarviossa olivat 152 000 euroa ja toteutuma 155 650 euroa eli toteutumisaste oli 102,4 %. Tuottopuoli muodostuu jäsenkuntien maksuosuuksista ja EU:n teknisestä tuesta. Tuet ja avustukset ylittivät 3 530 euroa.

Luottamushenkilöhallinnon kulut talousarviossa olivat 152 000 euroa ja toteutuma 126 062 euroa eli käyttöaste oli 82,9 %. Henkilöstökulut ylittivät 15 483 euroa ja palvelujen ostot alittuivat 32 613 euroa ja muut toimintakulut 8 795 euroa.

Varsinainen toiminta

Varsinaisen toiminnan tuotot talousarviossa olivat 2 045 815 euroa ja toteutuma 2 090 051 euroa eli toteutumisaste oli 102,2 %. Pääosa tuotoista muodostui jäsenkuntien maksuosuuksista

2 013 305 euroa, teknisestä tuesta 16 996 euroa ja litin kunnan liittymiskorvauksista 30 747 euroa.

Varsinaisen toiminnan kulut talousarviossa olivat 1 941 000 euroa ja toteutuma 1 958 000 euroa eli käyttöaste oli 100,9 %. Palveluiden ostoihin varattu määräraha ylittyi 33 906 euroa ja muut toimintakulut alittuivat 23 448 euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja kertyi 12 000 euroa. Rahoituskulut olivat 1 171 euroa.

Jäsenkuntien maksosuudet

Jäsenkunnilta kerättiin maksuosuuksina se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tulojen lisäksi tarvitaan menojen suorittamiseen. Näin ollen talousarviossa vahvistettu maksuosuus on liiton lopullista tuloa, joka ei mahdollista jälkikäteisperintää eikä palautusta.

Jäsenkunnilta kerättiin maksuosuuksia 2 186 815 euroa. Maksuosuuksia kerättiin kolme prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Jäsenkuntien keskinäinen maksuvelvollisuus määräytyy asukaslukujen suhteessa. Jäsenkuntien maksosuudet on esitetty tilinpäätöksen liitetietona.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	29 278	27 419
Toimintakulut	-29 754	-25 897
Toimintakate	477	1 522
Rahoitustuotot ja -kulut	23	30
Korkotuotot	0	15
Muut rahoitustuotot	29	17
Korkokulut	-5	-1
Muut rahoituskulut	-1	0
Vuosikate	-453	1 552
Poistot ja arvonalentumiset	-788	-841
Tilikauden tulos	-1 241	711
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 241	711
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut %	98,4	105,9
Vuosikate/Poistot, %	-57,5	184,5

Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

		2021	2020
		1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		-453	1 552
Tulorahoituksen korjauserät		1 592	-208
Investointien rahavirta			
Investointimenot		- 1 174	-891
Rahoitusosuudet investointeihin		118	85
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot		37	218
Toiminnan ja investointien rahavirta		120	755
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0	-53
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos		-143	-86
Korottomien velkojen muutos		601	-605
Rahoituksen rahavirta		458	-744
Rahavarojen muutos		578	11
Rahavarat 31.12.		3 858	3 281
Rahavarat 1.1.		3 281	3 270
		578	11
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		1 860	1 951
Investointien tulorahoitus %		-42,9	192,4
Laskennallinen lainanhoitokate		-85,1	1 256,8
Kassan riittävyys pv		46	45

Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

	2021	2020		2021	2020
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 897	3 635	A OMA PÄÄOMA	3 122	4 364
I Aineettomat hyödykkeet	10	27	I Peruspääoma	214	214
Muut pitkävaikutteiset menot	10	27	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 150	3 439
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 241	711
II Aineelliset hyödykkeet	3 363	3 084	PAKOLLISET VARAUKSET		
			Muut pakolliset varaukset	1 623	0
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	2	0			
Koneet ja kalusto	3 361	3 080	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 416	1 179
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	0	4	Valtion toimeksiannot	2 416	1 179
III Sijoitukset	524	524	E VIERAS PÄÄOMA	4 203	3 603
Osakkeet ja osuudet	524	524			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 416	1 179			
Valtion toimeksiannot	2 416	1 179			
			II Lyhytaikainen	4 203	3 603
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 052	4 331			
			Ostovelat	664	603
II Saamiset	1 194	1 051	Muut velat	361	329
			Siirtovelat	3 178	2 671
Lyhytaikaiset saamiset	1 194	1 051			
Myyntisaamiset	163	286	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 365	9 145
Muut saamiset	783	641			
Siirtosaamiset	247	124			
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 658	881			
Sijoitukset raham.instrumentteihin	545	545			
Joukkovelkakirjasaamiset	113	336			
Muut arvopaperit	1 000	0			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 201	2 400			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 365	9 145			
			TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
			Omavaraisuusaste %	27,5	47,7
			Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,4	13,1
			Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 €	2 908	4 150
			Lainakanta 31.12. 1 000 €	0	0
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	0	6 257
			Lainasaamiset 31.12. 1 000 €	0	0

Päijät-Hämeen liiton kokonaistulot ja –menot 2021

(sisältää pelastuslaitoksen)

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	29 278	Toimintakulut	29 754
Korkotuotot	0	Korkokulut	5
Muut rahoitustuotot	29	Muut rahoituskulut	1
Tulorahoituksen korjauserät			
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	-31		
- Pakolliset varaukset	1 623		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	118	Investointimenot	1 174
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	37		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
		Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	31 055	Kokonaismenot yhteensä	30 935

Maakuntahallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain mukaan maakuntahallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Maakuntahallitus esittää, että liiton vuoden 2021 tilikauden tuloksen alijäämä 1 241 386,87, joka koostuu liiton 144 098,53 euron ylijäämästä ja pelastuslaitoksen 1 385 485,40 euron alijäämästä, kirjataan taseen yli-/alijäämätilille. Edellisten tilikausien ylijäämiä on liitolla yhteensä 4 149 720,71 € euroa. Pelastuslaitoksen tilikauden tuloksen alijäämä 1 385 485,40 euroa kirjataan voitto- ja tappiotilille.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2021

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuuston kokouksia pidettiin toimintavuonna neljä ja niissä käsiteltiin yhteensä 45 asiaa.

Kokouksessa 28.1.2021 hyväksyttiin Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen maakuntakaava.

Kokouksessa 21.6.2021 maakuntavaltuusto päätti muun muassa seuraavaa:

- hyväksyi vuoden 2020 tilinpäätöksen
- asetti pelastuslaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2022
- valittiin toistaiseksi voimassa olevaan maakuntajohtajan virkasuhteeseen Niina Pautola-Mol
- hyväksyi Lahden seudun ja valtion välisen lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021–2031

Kokouksessa 11.10.2021 maakuntavaltuusto päätti muun muassa seuraavaa:

- valitsi valtuuston puheenjohtajiston
- valitsi maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan

Kokouksessa 3.12.2021 maakuntavaltuusto päätti muun muassa seuraavaa:

- hyväksyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2022–2024 ja talousarvion 2022
- hyväksyi Päijät-Hämeen maakuntastrategian 2022–2025

Toimintavuonna järjestettiin kolme maakuntavaltuuston poliittisten ryhmien puheenjohtajien neuvottelua, joissa käsiteltiin maakuntavaltuuston kokouksiin tulevia asioita.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus kokoontui toimintavuoden aikana 12 kertaa ja käsitteli yhteensä 239 asiaa.

Maakuntahallitus on valmistellut kaikki maakuntavaltuuston käsittelemät asiat.

Lukumääräisesti suurin osa maakuntahallituksen päätöksistä on EU- ja maakunnan kehittämisasiäpäätöksiä sekä aluesuunnittelua ja koskevia lausuntoja.

Tarkastuslautakunta

Lautakunta kokoontui toimintavuoden aikana kuusi kertaa.

Tarkastuslautakunta on laatinut oman toimintasuunnitelmansa, jonka pohjalta se on työskennellyt. Maakuntavaltuustolle antamassaan arviointikertomuksessa lautakunta arvioi, miten maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Varsinainen toiminta

Vastuualueet

Hallinto- ja tukipalvelut	Aluesuunnittelu ja tutkimus	Aluekehitys ja edunvalvonta
Liiton luottamushenkilö-, yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä vastaaminen.	Maakuntakaavan laatiminen, ajan tasalla pito ja kehittäminen sekä toteuttamisen edistäminen.	Maakunnan pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmien ja tavoitteiden valmistelu (ml. maakuntasuunnitelma ja -ohjelma).
Kuntayhteistyön tuki sekä vaikuttava viestintä.	Maakunnan tilan ja kehityksen seuranta.	Valtuustokauden strategisten tavoitteiden valmistelu.
	Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen, ajan tasalla pito ja edistäminen jatkuvan liikennejärjestelmätöiden sekä sidosryhmätöiden ja edunvalvonnan keinoin.	Yleinen maakunnan kehittäminen. Maakuntien välinen yhteistyö.
	Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimustyö yhdessä kuntien ja valtion kanssa.	Kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta valituissa painopisteissä.
	Maakuntien välinen yhteistyö.	Euroopan rakennerahasto-ohjelman alueellinen toimeenpäättäminen.

Strategiset linjaukset

Alueen vetovoiman lisääminen

Tavoitteena nostaa maakunnan vetovoimaa ja synnyttää positiivista kierreä: kasvavaa asukasluokaa, palvelujen kysyntää, yritysten elinvoimaa ja matkailijoiden volyyymiä.

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023:

2021: Vetovoimatöiden jatkaminen.

2022–2023: Uuden strategian mukaisesti

Toimenpiteet 2021:

Uuden ohjelmakauden käynnistäminen ja rakennerahastotoiminta, rakennemallityö ja aktiivinen edunvalvonta.

Mittarit:

Hanketoiminta edistää vetovoimaa. Rakennemalli turvaa kehittymisen. Edunvalvonnalla lisää varoja maakunnalle.

Toteutuminen:

Rahoitettu useita vetovoimaan keskittyviä hankkeita.

AKKE-hankkeita oli käynnissä 29 kappaletta ja niihin myönnetty tuen arvo oli yli 2,1 M€.

Päijät-Hämeen liiton EAKR-hankkeita oli käynnissä vuoden 2021 aikana 47 kappaletta. Koko ohjelmakaudella on myönnetty rahoitusta noin 20 M€ (81 maakunnallista, 14 ylimaakunnallista). Vuonna 2021 liiton EU-rahoitusta sai 18 uutta hanketta, joista 16 REACT-EU-hankkeita. Rahoitusta jaettiin v. 2021 uusille hankkeille noin 2,8 M€. Vetovoimaa on kehittänyt esimerkiksi LADECin Next Step Lahti Region –hanke.

Päijät-Hämeen asukasluku oli vuoden 2021 lopussa noin 205 300 asukasta ja on edelleen vähenevässä. Nettomuutto maakuntaan ei ollut riittävän suurta syntyvyyden lisäksi pitämään väestömäärä kasvulla kuolleiden määrän olleessa kasvu-uralla.

Vuosi 2021 onnistui maakunnan kotimaan matkailussa paremmin kuin vuosi 2020 oli sujunut. Kotimaan matkailijoiden yöpymiset saatiin kasvuun ja kehittämisessä on ollut mukana hankerahoitusta.

Rakennerahastovarojen jakaminen maakunnalle tapahtui poliittisin perustein. Päijät-Hämeen tuleva EAKR-rahoitusmäärä laski verrattuna aikaisempaan ohjelmakautteen, mutta Hämeen ELY-keskukseen käytettävissä oleva ESR-rahoitus kasvoi. Käynnistettiin useita AKKE-hankkeita, jotta valmistautuminen kansainvälisiin hakuihin ja hakeminen kestävän kasvun kansallisessa rahoituksessa (RRF) onnistuisi valituissa teemoissa. RRF-hakuja ei ollut vielä vuoden 2021 aikana merkittävästi auki ja toteutuma ei merkittävästi syntynyt vuoden 2021 aikana. Scanian lopettamisen takia maakuntaan saatiin äkillisen rakennemuutoksen rahoitusta ja matkailuteemaan teemaverkoston rahoitusta, kuten myös liikunta- ja seutukaupunkihankkeisiin.

Jalostusarvon nostaminen kauttaaltaan

Tavoitteena on maakunnan elinkeinorakenteen monipuolisuuden tunnustaminen ja perinteisten taloudellisten kivijalkojen sekä yritysmaailman hiljaisten menestyjien kehittäminen erilaisin kehittämistoimin, keskittyen arvontuottamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023:

2021: Älykkään erikoistumisen strategiassa huomioidaan elinkeinopohja ja sen kehittämistarpeet.

2022–2023: Uuden strategian mukaisesti

Toimenpiteet 2021:

Älykkään erikoistumisen strategia uudistetaan.

Mittarit:

Älykkään erikoistumisen strategia (ÄES) uudistettiin osana uutta maakuntastrategiaa.

Toteutuminen:

Uusitut ÄES-kärjet hyväksyttiin maakuntavaltuustossa osana maakuntastrategian uudistamista. Media ja sidosryhmät huomioivat uusien kärkien osuvuuden positiivisesti maakunnan ja keskustaupunki Lahden elinkeinoelämään sopiviksi. Kärkien kansainvälistymistä vietiin eteenpäin ja hakemusvalmisteluita kansainvälisiin hakuihin tuettiin AKKE-rahoituksella. Jalostusarvon nostamista on edistänyt esimerkiksi LADECin Kiertokuja-hanke.

Uusien kasvualojen kokeileminen

Tavoitteena on uusien kasvuyritysten tavoittelu ja uudenlaisten, piileviin kuluttajatarpeisiin vastaavien (digitaalisten) palvelujen, luonnonvaroihin perustuvien tuoteinnovaatioiden ja ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin palveluiden kokeilu ja vakiinnuttaminen.

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023:

Uuden ohjelmakauden ja REACT-haun suuntaaminen uudistaviin toimiin.

Toimenpiteet 2021:

Saadut lisävarat suunnittiin tarkennetusti kärkien, elvytyksen ja koronatoimien mukaisesti.

Mittarit:

Rahoitettu kasvuhankkeita.

Toteutuminen:

REACT-haku suunnattiin korjaaviin kasvutoimiin. Esimerkkinä uudesta avauksesta on LABin Kohti elämyksellisempää digitaalista etätapahtumatuotantoa -hanke. Päivityksiä tehtiin ilmasto-, muotoilu-, kiertotalouden ja liikunta/elämykset tiekarttoihin. Digitukihanke toteutettiin ja teemasta johdettu ESR-hanke luotiin vuodelle 2022. Uusi ohjelmakausi toteuttaa uutta strategiaa ja älykkään erikoistumisen kärkiä. Uuden ohjelmakauden ensimmäinen hakukierros siirtyi vuodelta 2021 vuodelle 2022.

Toiminnalliset tavoitteet

Hallinto ja tukipalvelut

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023	Toimenpiteet 2021	Mittarit	Toteutuminen
Sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen.	Päivitetään arkistosääntö ja matkustusohjeet.	Tehty.	Ei tehty.
Asianhallinnan kehittämisen, sähköisen arkistoinnin suunnittelun aloittaminen ja varautuminen tiedonhallintalain mukaisiin velvoitteisiin.	Toiminnan ohjaussuunnitelman päivitys (TOS), sähköisen arkistoinnin suunnittelu ja toteuttaminen ja tiedonhallintamallin tekeminen.	Tehty.	Päivitetty TOS, suoritettu sähköisen arkistoinnin suunnittelua ja tehty tiedonhallintamalli.
Nopea ja positiivinen viestintä. Päijät-Häme tunnetaan uusien ratkaisujen ja tekeijöiden sekä vetovoimaisen miljöönsä maakuntana.	<p>Viestintä tukee johtamista ja liiton toimintaa. Painopisteenä on viestinnän suunnitelmallisuus. Somekanavien aktiivisuutta lisätään ja seuraajien määrää kasvatetaan.</p> <p>Liiton ja median sekä liiton ja kuntien viestijöiden välinen yhteistyö vakiinnutetaan.</p> <p>Verkkosivusto, esitykset ja asiakirjat saatetaan saavutettaviksi.</p> <p>Maakuntajuhla järjestetään.</p>	<p>Verkkosivuston vierailijat keskimäärin xx/kk. Twitterseuraajia 1400. Facebook seuraaja 600.</p> <p>Teemoittaisia mediapaamisia 4/v.</p> <p>Kuntien viestintäverkosto toiminnassa.</p> <p>Liiton viestintätiimi koontuu säännöllisesti.</p> <p>Viestintäkoulutus järjestetty.</p> <p>Verkkosivut ja asiakirjat ovat saavutettavia.</p>	<p>Verkkosivuston vierailijoita keskimäärin 2814/kk. Twitterseuraajia 1159. Facebook seuraajia 641.</p> <p>Teemoittaisia mediapaamisia oli yksi.</p> <p>Kuntien viestintäverkoston toiminta käynnistyi.</p> <p>Liiton viestintätiimi koontui tarvittaessa.</p> <p>Viestintäkoulutusta järjestettiin koko henkilökunnalle ja osallistuttiin KL:n viestintäkoulutukseen.</p> <p>Verkkosivut ja asiakirjat ovat pääosin saavutettavia.</p>

Aluesuunnittelu ja tutkimus

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023	Toimenpiteet 2021	Mittarit	Toteutuminen
Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihekaavan hyväksyminen	vaihemaakuntakaavan materiaali viimeistellään hyväksymiskäsittelyä varten listalle	maakuntahallitus on hyväksynyt vastineet ja tehnyt esityksen maakuntavaltuustolle kaavan hyväksymisestä maakuntavaltuusto on hyväksynyt vaihekaavan	Toteutunut, vaihemaakuntakaava on hyväksyty ja kuulutettu voimaan tullee. Hallinto-oikeudessa on kolme valitusta, joihin odotetaan ratkaisua keväällä.
Rakennemallin laatiminen	kootaan sidosryhmät työtä varten käynnistetään rakennemalli tavoitteen asettelulla kuntien, Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskusten kanssa laaditaan tarvittavia selvityksiä työn tueksi tehdään laajaa sidosyhmäyhteistyötä ja luodaan vaihtoehtoisia malleja arviointia varten arvioidaan vaihtoehtoiset rakennemallit	vaihtoehtoiset rakennemallit vaihtoehtoisten rakennemallien arviointi	Toteutunut lukuun ottamatta vaihtoehtoisten rakennemallien ja kaupunkiseutusunnitelmien arviointia. Siirtyneet vaalit ja rakennemallityön jakaminen kahteen erilliseen suunnitelmaan ovat viivästäneet työn laatimista hieman. Vaihtoehtoisten luonnosten laatiminen on käynnistynyt ja nähtävilläolo voitaneen järjestää keväällä 2022.
Uuden kokonismaakuntakaavan käynnistäminen	jatketaan ajantasaisuuden arviointiin liittyvien asioiden kirjaamista seurataan MRL:n uudistusta ja sen pohjalta valmistellaan kaavatyötä rakennemallityö tuottaa aineistoa kokonismaakuntakaavan laatimisen tueksi	maakuntakaavan ajantasaisuuden arvioinnin aineisto on päivitetty	Voimassa olevan maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointia on tehty. Rakennemalli ja kaupunkiseutusunnitelma pohjustavat uuden kokonismaakuntakaavan laatimista.

<p>Jatkuva liikennejärjestelmä työ</p>	<p>toteutetaan päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteitä</p> <p>laaditaan pyöräilyn pääverkon selvitys ja kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma</p> <p>laaditaan selvitys kestävästä matkaketuista</p> <p>otetaan käyttöön liikennemallin uudempi versio</p>	<p>hankkeet on tehty valmiiksi</p> <p>ljs:n toimenpideluettelon seuranta on ajan tasalla</p>	<p>pyöräilyn pääverkon selvitys on käynnissä</p> <p>liikennemallin päivitys on käynnissä</p> <p>kestävät matkaketjut valmistuu helmikuussa 2022</p> <p>kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa varten on haettu rahoitusta Traficomilta</p>
<p>Jatkuva maakunnan tilan ja kehityksen seuranta</p>	<p>laaditaan rakennemallityötä palvelevat maakunnan toiminnallisen aluerakenteen kehityskuvat kartalle</p> <p>karttojen pohjalta kootaan tiiviit katsaukset maakuntahallitukselle ja -valtuustolle</p>	<p>toimitettu katsaukset maakunta- hallitukselle ja -valtuustolle julkaistu karttakuvat ja katsaukset liiton verkkosivulla</p>	<p>yrittäjätilastokatsaus tehty</p> <p>rakennemalli ja kaupunkiseutusunnitelmaa varten on koottu nykytilatietoa karttoina ja kuvauksina Online-palveluun</p> <p>hankittu väestömuutoksen kuukausitilastot jäsenkuntien käyttöön</p>
<p>Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimustyö</p>	<p>osallistutaan Lahden kaupungin vetämään MAL-sopimustyöhön</p> <p>tarjoudutaan huolehtimaan MAL-työn edellyttämä seuranta paikkatietopohjaisesti</p>	<p>rakennemallityön työohjelma on hyväksytty ja sopimukset resursoinnista on tehty</p>	<p>MAL-työn seuranta varten on laadittu paikkatietopohjainen palvelu.</p>
<p>Kuntien alueiden käytön muu edistäminen</p>	<p>annetaan lausunnot kuntien kaavoista ja muiden viranomaisten suunnitelmista</p> <p>osallistutaan viranomaisneuvotteluihin ja ELY:n kehittämiskeskusteluihin kuntien kanssa</p>	<p>lausunnot on käsitelty määräajassa</p>	<p>Toteutunut, lausuntopyyntöihin on vastattu ja osallistuttu kuntien kehittämiskeskusteluihin.</p>

Aluekehitys ja edunvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet 2021–2023	Toimenpiteet 2021	Mittarit	Toteutuminen
Uuden ohjelmakauden käynnistäminen ja rakenne-rahastotoiminta	REACT-haku alkuvuodesta, EAKR- haku loppuvuodesta.	Haut toteutettu.	REACT-haku on toteutettu. Uuden ohjelmakauden EAKR-haku on siirtynyt vuodelle 2022 ministeriön alustateknisistä syistä.
Älykkään erikoistumisen strategiassa huomioidaan elinkeinopohja ja sen kehittämistarpeet.	Älykkään erikoistumisen strategia uudistetaan.	Laadittu uusi ÄES-strategia.	Vuoden 2021 aikana laadittiin uudet älykkään erikoistumisen kärjet.
Uuden ohjelmakauden ja REACT-haun suuntaaminen uudistaviin toimiin.	Molemmat haut suunnattu strategian, tarkennetun ÄES:n ja koronatoimien mukaisesti.	Rahoitettu kasvuhankkeita.	REACT-haku toteutettiin ja kaikki resurssit sidottiin hankkeisiin.

Uusi edunvalvonnan ja kuntayhteistyön vastuualue perustettiin huhtikuussa. Uuden vastuualueen työ painottui vuoden 2021 aikana sisäisen ja ulkoisen viestinnän, kuntayhteistyön, hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) ja kansainvälisen toiminnan toimenpiteisiin ja toteuttamiseen.

Talousarvion toteutumisvertailu

Käyttötalous

Luottamushenkilöhallinto 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2021	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	150 000	150 121	-121	100,1
Tuet ja avustukset	2 000	5 530	-3 530	276,5
Toimintatuotot yhteensä	152 000	155 650	-3 650	102,4
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-75 000	-90 759	15 759	121,0
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 700	-3 633	-67	98,2
Muut henkilösivukulut	-550	-341	-209	62,0
Henkilösivukulut	-4 250	-3 974	-276	93,5
Henkilöstökulut	-79 250	-94 733	15 483	119,5
Palveluiden ostot	-55 000	-22 387	-32 613	40,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 000	-2 987	-13	99,6
Muut toimintakulut	-14 750	-5 955	-8 795	40,4
Toimintakulut yhteensä	-152 000	-126 062	-25 938	82,9
TOIMINTAKATE	0	29 589	-29 589	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	29 589	-29 589	

Varsinainen toiminta 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2021	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 036 815	2 013 305	23 510	98,8
Tuet ja avustukset	5 000	32 610	-27 610	652,2
Muut toimintatuotot	4 000	44 137	-40 137	
Toimintatuotot yhteensä	2 045 815	2 090 051	-44 236	102,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 092 000	-1 098 077	6 077	100,6
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-232 000	-255 869	23 869	110,3
Muut henkilösivukulut	-56 000	-41 463	-14 537	74,0
Henkilösivukulut	-288 000	-297 332	9 332	103,2
Henkilöstökulut	-1 380 000	-1 395 408	15 408	101,1
Palveluiden ostot	-389 000	-422 906	33 906	108,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 000	-25 133	-8 867	73,9
Muut toimintakulut	-138 000	-114 552	-23 448	83,0
Toimintakulut yhteensä	-1 941 000	-1 958 000	17 000	100,9
TOIMINTAKATE	104 815	132 051	-27 236	126,0
Poistot ja arvonalentumiset	-55 000	-17 139	-37 861	31,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	49 815	114 912	-65 097	230,7

Kuntayhteistyö ja projektit 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2021	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	185 000	292 190	-107 190	157,9
Tuet ja avustukset	298 782	501 406	-202 624	167,8
Muut toimintatuotot	0	14 492	-14 492	
Toimintatuotot yhteensä	483 782	808 089	-324 307	167,0
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-294 736	-444 108	149 372	150,7
Palveluiden ostot	-213 584	-364 486	150 902	170,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 800	-9 056	-2 744	76,7
Muut toimintakulut	0	-1 671	1 671	
Toimintakulut yhteensä	-520 120	-819 320	299 200	157,5
TOIMINTAKATE	-36 338	-11 232	-25 106	30,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-36 338	-11 232	-25 106	30,9

Tuloslaskelma 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2021	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 186 815	2 455 616,08	-268 801	112,3
Tuet ja avustukset	490 782	539 545,26	-48 763	109,9
Muut toimintatuotot	4 000	58 629,43	-54 629	1 465,7
Toimintatuotot yhteensä	2 681 597	3 053 790,77	-372 194	113,9
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 461 736	-1 556 568,39	94 832	106,5
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-235 700	-321 877,80	86 178	136,6
Muut henkilösivukulut	-56 550	-55 803,38	-747	98,7
Henkilösivukulut	-292 250	-377 681,18	85 431	129,2
Henkilöstökulut	-1 753 986	-1 934 249,57	180 264	110,3
Palvelujen ostot	-657 584	-809 778,42	152 194	123,1
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-48 800	-37 176,11	-11 624	76,2
Muut toimintakulut	-152 750	-122 178,06	-30 572	80,0
Toimintakulut yhteensä	-2 613 120	-2 903 382,16	290 262	111,1
TOIMINTAKATE	68 477	150 408,61	-81 932	219,6
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	450	0,00	450	0,0
Muut rahoitustuotot	0	12 000,00	-12 000	
Korkokulut	-500	-1 008,80	509	201,8
Muut rahoituskulut	0	-162,09	162	
Rahoitustuotot- ja kulut	-50	10 829,11	-10 879	-21 658,2
VUOSIKATE	68 427	161 237,72	-92 811	235,6
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 000	-17 139,19	-37 861	31,2
TILIKAUDEN TULOS	13 427	144 098,53	-130 672	1 073,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	13 427	144 098,53	-130 672	1 073,2
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/toimintakulut %			2021	2020
			105,2	106,3
Vuosikate/Poistot, %			940,8	312,4

Rahoituslaskelma 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

	TA 2021	Toteutuma
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	68 427,00	161 237,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	68 427,00	161 237,72
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	0	-153 662,64
Korottomien velkojen muutos	0	227 891,23
Rahoituksen rahavirta	0	74 228,59
Rahavarojen muutos	68 427,00	235 466,31
Rahavarat 31.12.	-	689 979,13
Rahavarat 1.1.	-	454 512,82
	-	235 466,31
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	399	353
Kassan riittävyys pv	87	66

Tase 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2021	31.12.2020
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	9 630,06	26 769,25
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9 630,06	26 769,25
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	524 058,84	524 058,84
Sijoitukset yhteensä	524 058,84	524 058,84
Pysyvät vastaavat yhteensä	533 688,90	550 828,09
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	2 415 691,21	1 179 042,93
Toimeksiantojen varat yhteensä	2 415 691,21	1 179 042,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	101 457,71	24 799,16
Muut saamiset	400 373,55	322 340,12
Siirtosaamiset	50,70	1 228,77
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	501 881,96	348 368,05
Rahat ja pankkisaamiset	689 979,13	454 512,82
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 191 861,09	802 880,87
Vastaavaa yhteensä	4 141 241,20	2 532 751,89

Tase 2021 (ei sisällä pelastuslaitosta)

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	213 855,20	213 855,20
Edellisen tilikausien yli-/alijäämä	634 300,94	518 167,50
Tilikauden yli-/alijäämä	144 098,53	116 133,44
Oma pääoma yhteensä	992 254,67	848 156,14
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 415 691,21	1 179 042,93
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	2 415 691,21	1 179 042,93
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	112 000,96	36 756,77
Muut velat	46 594,88	41 146,17
Siirtovelat	574 699,48	427 649,88
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	733 295,32	505 552,82
Vieras pääoma yhteensä	733 295,32	505 552,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 141 241,20	2 532 751,89

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	24,0	33,5
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	24,0	19,4
Kertynyt yli/alijäämä, 1 000 €	778	634
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	0	15

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

	2021	2020
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	28 443 195,98	26 443 868,10
Tuet ja avustukset	682 597,58	712 435,11
Muut toimintatuotot	151 870,72	262 922,25
Toimintatuotot yhteensä	29 277 664,28	27 419 225,46
TOIMINTAKULUT		
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-16 613 881,09	-14 058 261,04
HENKILÖSIVUKULUT		
Eläkekulut	-2 584 180,93	-2 412 010,80
Muut henkilösivukulut	-642 642,10	-561 863,74
Henkilösivukulut	-3 226 823,03	-2 973 874,54
HENKILÖSTÖKULUT	-19 840 704,12	-17 032 135,58
PALVELUJEN OSTOT	-3 391 769,89	-2 793 919,72
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 285 691,32	-1 175 869,46
AVUSTUKSET	-12 536,93	-1 040,00
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 223 495,02	-4 894 382,16
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-29 754 197,28	-25 897 346,92
TOIMINTAKATE	-476 533,00	1 521 878,54
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	0,00	14 749,50
Muut rahoitustuotot	29 119,02	17 021,81
Korkokulut	-5 268,01	-1 235,80
Muut rahoituskulut	-669,64	-440,97
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT	23 181,37	30 094,54
VUOSIKATE	-453 351,63	1 551 973,08
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-788 035,24	-840 990,61
TILIKAUDEN TULOS	-1 241 386,87	710 982,47
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 241 386,87	710 982,47

Rahoituslaskelma 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

	2021	2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-453 351,63	1 551 973,08
Tulorahoituksen korjauuserät	1 592 443,24	-208 305,92
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 139 091,61	1 343 667,16
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 174 429,83	-891 495,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	118 407,29	84 894,00
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	36 999,68	217 512,39
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-1 019 022,86	-589 088,67
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	120 068,75	754 578,49
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-53 352,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET	0,00	-53 352,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Saamisten muutos	-142 782,19	-85 715,32
Korottomien velkojen muutos	600 642,36	-604 967,83
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	457 860,17	-690 683,15
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	457 860,17	-744 035,15
RAHAVARAT 31.12.	3 858 498,67	3 280 569,75
RAHAVARAT 1.1.	3 280 569,75	3 270 026,41
RAHAVAROJEN MUUTOS	577 928,92	10 543,34

Liiton tase 2021 (sisältää pelastuslaitoksen)

VASTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	31.12.2021	31.12.2020
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	9 630,06	26 769,25
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9 630,06	26 769,25
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 378,60	0,00
Koneet ja kalusto	3 360 903,29	3 080 163,16
Ennakkomaksu ja kesk.eräiset hank.	0,00	3 970,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 363 281,89	3 084 133,16
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	524 058,84	524 058,84
Sijoitukset yhteensä	524 058,84	524 058,84
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 896 970,79	3 634 961,25
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	2 415 691,21	1 179 042,93
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	2 415 691,21	1 179 042,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	163 488,49	285 729,67
Muut saamiset	782 841,32	641 059,00
Siirtosaamiset	247 220,41	123 979,36
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 193 550,22	1 050 768,03
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	545 000,00	545 000,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	113 000,00	336 000,00
Muut arvopaperit	999 949,13	0,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	1 657 949,13	881 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	2 200 549,54	2 399 569,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	5 052 048,89	4 331 337,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 364 710,89	9 145 341,96

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	213 855,20	213 855,20
Edellisen tilikausien yli-/alijäämä	4 149 720,71	3 438 738,24
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 241 386,87	710 982,47
Oma pääoma yhteensä	3 122 189,04	4 363 575,91
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 623 465,16	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	1 623 465,16	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 415 691,21	1 179 042,93
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	2 415 691,21	1 179 042,93
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	664 308,85	603 399,04
Muut velat	360 994,85	328 648,59
Siirtovelat	3 178 061,78	2 670 675,49
Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	4 203 365,48	3 602 723,12
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 203 365,48	3 602 723,12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 364 710,89	9 145 341,96

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankinta menoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukais-ten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenuon tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain	2021	2020
Luottamushenkilöhallinto	155 650,47	149 245,86
Varsinainen toiminta	2 090 051,43	1 914 804,57
Kuntayhteistyö ja projektit	808 088,87	541 991,67
Pelastustoimi	20 749 654,58	19 780 960,51
Ensihoito	5 474 218,93	5 032 222,85
Yhteensä	29 277 664,28	27 419 225,46
Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Muiden palvelujen ostot	3 391 769,89	2 793 919,72
Yhteensä	3 391 769,89	2 793 919,72

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty 2.12.2005 § 41 vahvistamaa poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Poistosuunnitelma	Poistoaika	Sumu-poistotapa
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	3 vuotta	tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	3 vuotta	tasapoisto
ATK-ohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Osakkeet		ei poistoa
Osakehuoneistojen peruskorjaukset	15 vuotta	tasapoisto
Muut	3 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Hallintorakennukset	30 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Raskas ajoneuvokalusto	10 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet	5 vuotta	tasapoisto
ATK-laitteet	3 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalustot	3 vuotta	tasapoisto

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Muut luovutusvoitot	151 870,72	208 305,92
Yhteensä	151 870,72	208 305,92
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 000,00	16 858,13
Yhteensä	12 000,00	16 858,13

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	2021	2020
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	26 769,25	81 454,72
Tilikauden poisto	-17 139,19	-54 685,47
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 630,06	26 769,25
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 084 133,16	3 068 752,34
Alkusaldon oikaisu	9 206,47	0
Lisäykset tilikauden aikana	1 174 429,83	543 770,79
Rahoitusosuudet tilikaudella	-118 407,29	-84 894,00
Myynnit tilikauden aikana	-5 977,76	348 045,64
Tilikauden poisto	-780 102,52	-795 511,61
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 363 281,89	3 080 163,16
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	2021	2020
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 970,00	4 291,37
Lisäykset tilikauden aikana	705 576,04	347 724,27
Siirrot erien välillä	-709 546,04	-348 045,64
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	3 790,00
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET	2021	2020
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	524 058,84	524 058,84
Hankintameno 31.12.	524 058,84	524 058,84
SIIRTOSAAMIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	2021	2020
Lyhytaikaiset		
Ensihoito, lisälasku	216 323,52	109 287,61
Siirtosaamiset, muut	30 846,19	14 691,75
Yhteensä	247 169,71	123 979,36

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	213 855,20	213 855,20
Peruspääoma 31.12.	213 855,20	213 855,20
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 149 720,71	3 438 738,24
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 149 720,71	3 438 738,24
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 241 386,87	710 982,47
Oma pääoma yhteensä	3 122 189,04	4 363 575,91

ERITTELY PERUSPÄÄOMAN JAKAUTUMISESTA			
	%	2021	2020
Asikkala	3,92	8 378,41	9 195,77
Hartola	1,31	2 795,57	4 148,79
Heinola	9,05	19 349,22	24 293,95
Hollola	11,35	24 265,57	24 208,41
Iitti	3,25	6 956,27	0
Kärkölä	2,12	4 527,64	5 517,46
Lahti	58,08	124 202,17	120 699,87
Orimattila	7,76	16 587,86	16 188,84
Padasjoki	1,4	3 001,84	4 255,72
Sysmä	1,77	3 790,65	5 346,38
Yhteensä	100	213 855,20	213 855,20

MUIDEN VELKOJEN ERITTELY	2021	2020
Muut velat	361 143,58	328 648,59
Yhteensä	361 143,58	328 648,59

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 498 368,49	2 303 600,22
Muut palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	148 495,94	146 803,97
Projektien siirtovelat	216 802,73	151 628,30
Muut siirtovelat	314 394,62	68 643,00
Yhteensä	3 178 061,78	2 670 675,49

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

VUOKRAVASTUUT	2021	2020
Toimitilojen vuokravastuut	4 282 233,24	4 104 004,56
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 428 887,44	2 152 545,46
Muut vuokravastuut	468,22	468,22
Yhteensä	5 711 588,90	6 257 018,24
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 865 223,75	4 835 423,20

Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ	2021	2020
Vakinainen henkilökunta	265	258
Sijaiset	19	20
Sivutoimiset (puolivakinaiset)	28	56
Määräaikaiset	6	7
Yhteensä	318	341
LIITON HENKILÖSTÖMÄÄRÄ		
Vakinainen henkilökunta	17	17
Määräaikaiset	11	6
Yhteensä	28	23
LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOSTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT		
	2021	2020
Keskusta	1 456,00	1 126,00
Kokoomus	2 479,00	2 568,50
Kristillisdemokraatit	292,50	331,50
Perussuomalaiset	563,00	372,00
SDP	4 506,00	4 776,50
Vasemmistoliitto	260,00	250,00
Sitoutumattomat	39,00	0
Vihreät	640,00	658,00
Yhteensä	10 235,50	10 082,50

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	2021	2020
BDO Auditor-yhtiöt		
Lakisääteinen tilintarkastus	7 380,00	6 960,08
Hankkeiden tilintarkastus	8 700,50	9 832,50
Yhteensä	16 080,50	16 792,58

Kuntayhtymän ja intressitahojen väliset olennaiset liiketoimet

Maakuntajohtajan kanssa on solmittu johtajasopimus 23.8.2021. Maakuntajohtaja voidaan irtisanoa kuntalain (410/2015) 43 §:n mukaisesti. Virkasuhteen päättyessä kuntalain 43 § mukaisesti, maakuntajohtajalle maksetaan KVTES:n mukainen irtisanomisajan palkka. Irtisanomisaikana ei ole työntekovelvoitetta. Luottamuspuolasta johtuvassa tilanteessa osapuolet voivat sopia myös maakuntajohtajan vapaaehtoisesta irtisanoutumisesta ennen 43 §:n mukaista irtisanomismenettelyä tai sen aikana. Irtisanomisajan palkka maksetaan myös tällöin KVTES:n mukaisesti, eikä työntekovelvoitetta ole.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kunta	Asukasluku	%	2016	2017	2018	2019	2020
Asikkala	8 083	3,92	81 082	80 422	80 744	80 198	83 444
Hartola	2 697	1,31	29 766	28 939	28 366	28 023	28 467
Heinola	18 667	9,05	190 283	189 968	187 719	185 987	193 420
Hollola	23 410	11,35	232 346	232 086	230 803	231 239	241 680
Kärkölä	4 368	2,12	44 950	44 680	44 044	43 833	45 577
Lahti	119 823	58,08	1 150 256	1 152 358	1 158 836	1 162 644	1 228 274
Orimattila	16 003	7,76	157 474	158 438	157 927	157 722	164 769
Padasjoki	2 896	1,4	30 910	30 502	29 812	29 432	30 341
Sysmä	3 657	1,77	39 533	39 207	38 349	37 522	38 430
Yhteensä	199 604	100	1 956 600	1 956 600	1 956 600	1 956 600	2 054 000

Kunta	Asukasluku 1.1.2020		Maksuosuus liiton menoihin Käyttömenot				Yliopisto- kampus	Yhteensä
	Asukkaat	%	TA 2020	TA 2021 3 %	Muutos €	Kunta- yhteistyö		
Asikkala	8 083	3,92	83 444	85 675	2 231	3 330	4 050	93 055
Hartola	2 697	1,31	28 467	28 587	120	1 111	1 351	31 049
Heinola	18 667	9,05	193 420	197 859	4 439	7 691	9 352	214 902
Hollola	23 410	11,35	241 680	248 132	6 452	9 645	11 728	269 505
Iitti	6 711	3,25	0	71 133	71 133	2 765	0	73 897
Kärkölä	4 368	2,12	45 577	46 298	721	1 800	2 188	50 286
Lahti	119 823	58,08	1 228 274	1 270 052	41 778	49 366	60 030	1 379 448
Orimattila	16 003	7,76	164 769	169 622	4 853	6 593	8 017	184 233
Padasjoki	2 896	1,40	30 341	30 696	355	1 193	1 451	33 340
Sysmä	3 657	1,77	38 430	38 762	332	1 507	1 832	42 101
Yhteensä	206 315	100,00	2 054 400	2 186 815	132 415	85 000	100 000	2 371 815

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2021:

Kirjanpidon osa	Tositelaji	Numero-sarja alk.		Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös					
			Tasekirja	Kunnan tasekirjassa on esitetty	Kuntayhtymässä paperilla
			Tase-erittelyjen saldoselvitykset	kirjanpitolaian edellyttämä	
		1	Liitetietositteet	tilinpäätös, toimintakertomus sekä	
			Tilikartta	luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisessä arkistossa
Pääkirjatiliosite					
	MUISRD	15000	Muistiotositteet Raindance		Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
Liittymät					
	PALKAT	100001	Populus palkkaliittymä, palkkatositteet, matkalaskut	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon yhdistelmänä	Palkkikirjanpito ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä Populus-palkanlaskenta-järjestelmässä
Myyntireskontra					
	YMR10	10000001	Projektit	Tositteet siirtyvät ProE-laskutuksesta myyntireskontraan	Tapahtumat säilytetään sähköisenä ProE-laskutuksessa
	YMR20	20000001	Kuntaosuudet		
	YMR30	30000001	Sekalaiset	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa	
	YMRMAN	5110001	MR Manuaalisuoritukset	on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	
	YMRVII	5210001	MR Viitesuoritukset		
	MRP10	10000001	Projektit	Myyntireskontra ja -laskutus siirtyvät uuteen Raindance Myyntireskontraportaaliin 7.12.2020.	Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
	MRP20	20000001	Kuntaosuudet		
	MRP30	30000001	Sekalaiset		
	MRPMAN	5110001	MRP Manuaalisuoritukset		
	MRPVII	5210001	MRP Viitesuoritukset		
Ostoreskontra					
	OSTORD	8000001	Ostolaskut		Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
	OMAKSU	8990001	Ostoreskontra maksut	Ostoreskontran tapahtumat ovat osa Kuntamalli Raindance -järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
Tiliotteet					
	PANKKI	101001	Pankkien tiliotteet	Nomentia Banking-maksuliikenneohjelmasta liittymien kautta Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä Baswaren InvoiceReady-arkistossa
Avaava tase					
	ALKUSA	1001	Alkusaldot	Siirretään ALKUSA -raportilla	Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
Talousarvio					
	BUD	2001	Talousarvio	Budjetti laaditaan Excelissä ja tallennetaan erikseen Kuntamalli Raindance -järjestelmään	Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä
Lisätalousarvio					
	BUDL	3001	Lisätalousarvio	Viedään manuaalisesti	Kuntamalli Raindance -kirjanpitojärjestelmässä

ERIIKTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Pelastuslaitoksen tilinpäätös 2021

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Maakuntahallituksen ja maakuntajohtajan allekirjoitukset:

Lahti 14. päivänä maaliskuuta 2022

Pekka Kone

Hannu Rauhonen

MIKA JÄRVINEN

JOHANNA IKONEN

PÄIVI GRANLUND

HELENA MAATTOLA

Matti Mäntylä

ANNE TUOMALA

Taina Edelman

Hannu Niemi

Hilkka Kemppe

Kari Haataja

Tilintarkastajan merkintä:

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Lahtessa / 2022

BDO Oy
Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

MUUT LIITTEET

Maakuntavaltuusto 2021–2025

Puheenjohtaja **Ilkka Viljanen**, Asikkala

I varapuheenjohtaja **Kari Hyytiä**, Hollola

II varapuheenjohtaja **Tuomas Sorsa**, Lahti

Jäsen	puolue	Varajäsen	puolue
Asikkala			
Arto Mielonen	PS	Toni Seppälä	PS
Ilkka Viljanen pj	KOK	Jari Laaksonen	KOK
Hartola			
Mikko Ruoppi	KOK	Jarkko Fågel	KOK
Heinola			
Kai Pynnönen	PS	Harri Salonen	PS
Kaija Järvinen	H-sit	Tuomo Vesikko	H-sit
Ilkka Jaakkola	KOK	Tapio Väli-Torala	KOK
Sami Salminen	SDP	Jari Vastamäki	SDP
Hollola			
Kristiina Vanhala-Selin	VIHR	Tuija Brax	VIHR
Juha Rehula	KESK	Kristian Saarnio	KESK
Tapani Ihalainen	KD	Pasi Pälsi	KD
Petri Palo	PS	Ville Mikkola	PS
Kari Hyytiä I vpj	SDP	Heidi Hakanen	SDP
Iitti			
Atte Savelainen	KESK	Ari Ollikainen	KESK
Eira Leino	SDP	Jaana Aro	SDP
Kärkölä			
Mari Raininko	KOK	Santeri Nousjoki	KOK
Lahti			
Tuomas Sorsa II vpj	PS	Hannu Kaasinen	PS
Mira Nieminen	PS	Maarit Tuomi	PS
Jari Pykäläinen	Pro Lahti	Ville Hälinen	Pro Lahti
Juha Tapiola	VIHR	Jouni Kaikkonen	VIHR
Anna Kaisa Kupiainen	VAS	Elisa Lientola	VAS
Anneli Viinikka	SDP	Minna Lampinen	SDP
Sinikka Ruuska	SDP	Maria Mäkynen	SDP

Ulla Vaara	SDP	Marju Markkanen	SDP
Erkki Nieminen	SDP	Tapani Ripatti	SDP
Pasi Karjalainen	SDP	Siru Heromaa-Karjalainen	SDP
Milla Bruneau	KOK	Sari Niinistö	KOK
Merja Vahter	KOK	Ida Rantanen	KOK
Juha Rostedt	KOK	Reijo Oksanen	KOK
Marko Lindqvist	KOK	Francis McCarron	KOK
Sonja Falk	KD	Pertti Arvaja	KD
Orimattila			
Sari Sikkilä	PS	Arja Simola	PS
Ari Anttila	KESK	Marko Suuronen	KESK
Ida Jokinen	KOK	Mirva Illi-Lampio	KOK
Tuula Koivunen	SDP	Kirsti Laatonen	SDP
Padasjoki			
Sauli Kivinen	PS	Ilpo Siljander	PS
Sysmä			
Eevakaisa Lehtosalo-Lönnberg	KESK	Eija Virolainen-Nurminen	KESK

Liiton henkilökunta vuonna 2021 (31.12.2021)

TOIMISTON JOHTAMINEN	
Maakuntajohtaja	Niina Pautola-Mol
ALUESUUNNITTELU JA TUTKIMUS	
Aluesuunnittelujohtaja	Niina Ahlfors
Erityisasiantuntija	Tanja Gangsö
Suunnittelupäällikkö	Jaana Martikainen
Tutkimuspäällikkö	Jukka Mikkonen
Ma. suunnittelija	Henri Korhonen
Erityisasiantuntija	Mari Lång-Kauppi
Erityisasiantuntija	Kaisa Torri
ALUEKEHITYS	
Kehittämisjohtaja	Riitta Nieminen
Erityisasiantuntija	Elina Aakko
Aluekehityspäällikkö	Juha Hertsi
Erityisasiantuntija	Petri Veijalainen

EDUNVALVONTA JA KUNTAYHTEISTYÖ	
Ma. edunvalvontajohtaja	Mari Kuparinen
Ma. hyvinvointipäällikkö	Saila Juntunen
Ma. viestinnän harjoittelija	Hanna Jämsenius
Visuaalinen suunnittelija	Maaret Monola
Ma. kuntayhteistyöpäällikkö	Jarkko Virolainen
Viestintäkoordinaattori	Maija Väkeväinen
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT	
Hallintojohtaja	Jari Paakkunainen
Johdon sihteeri	Mira Basota
Ma. toimistosihteeri	Sanna Jokinen
Hallintosihteeri	Sari Mertsalmi
Talous- ja henkilöstösihteeri	Jaana Rissanen
PROJEKTIT	
Interreg Baltic Sea Region –projektit / BIOREGIO II, TANIA II	
Projektipäällikkö	Riika Kivelä
Interreg Europe/CECI, Kuntien ilmastoratkaisut: Ilmastokumppanuus - Kunnat ja yritykset	
Projektikoordinaattori	Johanna Snell
Interreg Europe -projekti / Next2Met -projekti	
Projektipäällikkö	Harri Kuusela
Alueellinen ilmastotyö / Canemure -hanke	
Ilmasto- ja energia-asiantuntija	Maarit Virtanen
Salpausselän-Päijänteen maastoliikuntapolut -hanke	
Suunnittelija	Tiina Riikonen

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
B78 * 2022

ISBN 978-951-637-274-0
ISSN 1237-6515